

3 ฉลาดคิด ได้ประโยชน์

เลือกซื้อ เลือกใช้ “สินค้าและบริการสีเขียว” ใครๆ ก็ได้ประโยชน์

◎ ผู้บริโภค

เมื่อผู้บริโภคเลือกซื้อเลือกใช้สินค้าและบริการสีเขียว วางใจได้ว่า ได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ ผลิตมาจากกรรมวิธีที่ให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม ปราศจากการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เน้นการใช้ทรัพยากรในการผลิตแต่ละขั้นตอนอย่างคุ้มค่า ผู้บริโภคจึงมีส่วนในการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมพร้อมๆ กับได้ใช้สินค้าคุณภาพ

◎ ผู้ผลิต

เมื่อตลาดผู้บริโภคสนใจและให้ความสำคัญกับการเลือกบริโภคสินค้าและบริการที่เน้นคุณภาพควบคู่ไปกับการรักษาสีเขียว เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ผู้ผลิตต้องปรับตัวให้ทันกับความต้องการของผู้บริโภค เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต ปรับปรุงคุณภาพและการบริการ ซึ่งเน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สิ่งที่ผู้ผลิตได้ประโยชน์อีกด้านคือ เมื่อยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้น แสดงถึงผลกำไรมากขึ้น สามารถขยายตลาดแนวรุก ทั้งในและต่างประเทศตามข้อตกลงเจรจาการค้าโลก เพื่อส่งเสริมตลาดสีเขียวให้แพร่หลายมากขึ้น ขณะเดียวกันเกิดการแข่งขันกันพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต และเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นด้วย

◎ สังคม

เกิดการเรียนรู้เรื่องการจัดการขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ก่อให้เกิดการสร้างแหล่งงานและรายได้จากการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับไปแปรรูปใช้ใหม่ได้ เช่น แก้ว พลาสติก โลหะ อะลูมิเนียม กระดาษ ฯลฯ นอกจากนี้การเลือกซื้อเลือกใช้น้ำดื่มบรรจุขวด การพลิกฟื้นและสืบทอดรักษาภูมิปัญญาของคนสมัยก่อน เช่น วิธีการเพาะปลูกซึ่งไม่ใช้สารเคมี เรียนรู้ที่จะอยู่กับธรรมชาติอย่างผู้อาศัย และรู้จักสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติที่เหลืออยู่และมีจำกัดไว้ให้กับคนรุ่นต่อไป ดำเนินชีวิตด้วยแนวคิดของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นรากฐานของการบริโภคอย่างยั่งยืน และเมื่อแต่ละครอบครัวแข็งแรง ทั้งทางด้านสุขภาพกายและใจ สังคมไทยก็จะพัฒนาอย่างแท้จริง

พลังเครือข่าย

การกระตุ้นให้สังคมทั้งระบบเห็นความสำคัญของการเลือกซื้อเลือกใช้น้ำดื่มและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องที่ต้องประสานพลังร่วมกัน ทั้งต้นทางคือผู้ผลิต ปลายทางคือผู้บริโภค และกำลังสนับสนุนสำคัญคือ ภาครัฐ

◎ ผู้ผลิต

ผู้ผลิตมีหน้าที่ผลักดันให้เกิดกลไกการผลิตที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เลือกใช้และพัฒนาเทคโนโลยีสะอาดให้เหมาะสมกับกระบวนการผลิต ให้ความสำคัญกับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนการผลิต ทั้งการคัดเลือกวัตถุดิบ การใช้พลังงานไฟฟ้าหรือน้ำ ตลอดจนคำนึงถึงการบรรจุหีบห่อ การขนส่ง การจัดจำหน่าย รวมถึงภาระหลังจากใช้น้ำนั้นๆ เช่น ซากหรือขยะ หรือของเสียที่เกิดขึ้นหลังกระบวนการผลิต

ผู้ผลิตยังมีหน้าที่ต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารหรือแสดงให้ลูกค้าทราบว่าสินค้าหรือบริการของตนนั้นเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการติดฉลากหรือตราสัญลักษณ์ให้ชัดเจน เพื่อให้ลูกค้าทราบว่า สินค้าหรือบริการนี้ใช้กระบวนการผลิตที่สะอาด ในแต่ละขั้นตอนการผลิตไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิตยังมีหน้าที่ต้องประสานข้อมูลและรายละเอียดสินค้าและบริการให้กับหน่วยงานที่มีบทบาทในการออกตราหรือสัญลักษณ์รับรอง เพื่อให้ลูกค้าเกิดความเชื่อถือและไว้วางใจในการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์นั้นๆ

๑๐ ผู้บริโภค

หากเราต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม สามารถเริ่มต้นได้ด้วยการเป็นผู้บริโภคสีเขียวที่ให้ความสำคัญในการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก่อนการเลือกซื้อสินค้าและบริการแต่ละครั้ง ผู้บริโภคกลุ่มนี้มักแสวงหาข้อมูลต่างๆ ทั้งในเรื่องของคุณภาพ ราคา รูปแบบการผลิต ฯลฯ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลตัดสินใจเปรียบเทียบกับทางเลือกซื้อสินค้าประเภทเดียวกัน แต่อาจมีกรรมวิธีการผลิตต่างกัน ยิ่งในสังคมมีผู้บริโภคที่เห็นความสำคัญของการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากเท่าไรก็ยิ่งจะทำให้เกิดแรงซื้อสนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตที่ให้ความสำคัญกับกระแสเสียงของผู้บริโภคได้มากขึ้นเท่านั้น ผลที่ได้ทำให้ราคาขายต่อหน่วยถูกลง และยังเป็นการขยายตลาดสีเขียวให้กว้างขวางมากขึ้นด้วย

ผู้บริโภคในสังคมทุกวันนี้ไม่น้อยทีเดียวที่ให้ความสนใจสินค้าและบริการที่ติดต่อสุขภาพ เช่น พืชผักปลอดสารพิษ หรือสินค้าที่ไม่มีสารอันตรายปนเปื้อน ประหยัดไฟฟ้า น้ำ และพลังงานเชื้อเพลิง ซึ่งนั่นหมายถึง ช่วยให้ผู้บริโภคประหยัดเงินในกระเป๋า ส่งเสริมแนวทางการประหยัดพลังงานของรัฐบาล และยังก่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน

๓๐ ภาครัฐ

ควรทำหน้าที่เป็นทั้งผู้สนับสนุนและส่งเสริมภาคธุรกิจ เพื่อให้สามารถยื่นหยัดแนวคิด นโยบาย และดำเนินการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องมีการลงทุนทั้งทางด้านงบประมาณ เวลา และทรัพยากรบุคคล ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างการศึกษา และวิจัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลสำหรับพัฒนางานต่อไป

รัฐควรสร้างแรงจูงใจโดยใช้มาตรการทางภาษี มีการลดหย่อนภาษี หรือสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้ผู้ผลิตเกิดความมั่นใจในเรื่องของต้นทุนดำเนินการ ซึ่งเป็นสายป่านสำคัญของการดำเนินธุรกิจ

ขณะเดียวกันรัฐก็ควรเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือกรณีความสำเร็จของผู้ผลิตที่ดำเนินการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แม้จะต้องฝ่าฟันกับอุปสรรคนานาประการ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ และสร้างต้นแบบทางธุรกิจที่เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมและสิ่งแวดล้อม หรือรัฐอาจรับบทบาทเป็นผู้ประสานให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และนวัตกรรมใหม่ๆ ระหว่างผู้ผลิตด้วยกัน ซึ่งอาจจะเป็นได้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับสากล

อย่างไรก็ดีการใช้มาตรการทางกฎหมายก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรดำเนินการควบคู่ไปกับการใช้แนวทางด้านเศรษฐศาสตร์ หรือมาตรการทางสังคม เช่น การกำหนดเกณฑ์การผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นบรรทัดฐานในกระบวนการผลิตสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐาน

เครือข่ายสิ่งแวดล้อม

องค์กรดำเนินการระดับสากลที่ทำงานเพื่อส่งเสริมการเลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. เครือข่ายฉลากสิ่งแวดล้อมโลก (Global Ecolabelling Network)

มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเครือข่ายฉลากสิ่งแวดล้อม หรือ ฉลากเขียว สำหรับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระดับสากล พร้อมๆ กับกระตุ้นให้ประเทศสมาชิกทั้งหมด 26 องค์กร มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การส่งเสริมแนวคิดฉลากเขียว และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้กับองค์กรการค้าสากล เพื่อให้เกิดการขยายความร่วมมือต่อไป

2. เครือข่ายจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศต่างๆ (Green Purchasing Network) เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปี 1998 โดยให้ Environmental Protection Agency (EPA) เป็นองค์กรกลางในการกำกับดูแล และพัฒนา คู่มือเกณฑ์มาตรฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ในการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อใช้เป็นแนวทางให้ธนาคารโลกพิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการจัดทำระเบียบจัดซื้อจัดจ้างและเกณฑ์ในการประเมิน

3. สหพันธ์เกษตรอินทรีย์นานาชาติ (international Federation of Organic Agriculture Movements : IFOAM) เป็นองค์กรที่ทำงานเพื่อส่งเสริมแนวคิดการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นระบบการเกษตรที่ผลิตอาหารและเส้นใยด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เครือข่ายเกิดความเข้าใจและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านเกษตรอินทรีย์ ระหว่างกัน ขณะเดียวกันพยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้ประยุกต์ใช้ธรรมชาติ ในการเพิ่มผลผลิตและพัฒนาความต้านทานต่อโรคพืชและสัตว์เลี้ยว หลักการเกษตรอินทรีย์มีความสอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิศาสตร์ สภาพอากาศ และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นด้วย

